

Наукові перспективи
Видавнича група

ЖУРНАЛ
Національні інтереси

України

*Створимо переможне
майбутнє України разом*

2(7)
2025

Військова академія (м. Одеса)

Видавнича група «Наукові перспективи»

***Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного
управління***

«Національні інтереси України»

№ 2(7) 2025

2025

**“Національні інтереси України”: науково-практичний журнал. 2025.
№ 2(7) 2025. С. 1239.**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України #1415 від 02.10.2024 журнал включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності); 051 Економіка; 052 Політологія

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.12.2024 № 1721 журналу присвоєно категорію “Б” зі спеціальностей: К1 Державна безпека; К2 Безпека державного кордону; К6 Забезпечення військ (сил)

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 10.02.2025, # 4/2-25)

Програмні цілі науково-практичного журналу “Національні інтереси України” (далі – журнал): публікація оригінальних наукових статей із найактуальніших питань національної безпеки, публічного управління та адміністрування, права, економіки і політології України, зарубіжних країн для розвитку, удосконалення української національної науки та освіти; організація наукових дискусій

*Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази *Index Copeticus (IC)*, *Research Bible* та до міжнародної пошукової системи *Google Scholar**

Рік заснування: 2024.

Журнал виходить раз на місяць

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії:

Кириленко Володимир Анатолійович - доктор військових наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, Начальник управління організації військової освіти Центрального управління військової освіти і науки Генерального штабу ЗСУ, полковник (Київ, Україна)

Почесний редактор:

Романенко Євген Олександрович - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління», полковник (Київ, Україна)

Головний редактор:

Мисик Анатолій Борисович - доктор військових наук зі спеціальності охорона державного кордону, професор, професор кафедри національної безпеки та управління факультету підготовки керівних кадрів Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (Хмельницький, Україна)

- Пушкар О.А.** **1017**
*ПРИНЦИП ЄДНОСТІ СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У РЕАЛІЗАЦІЇ
ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ*
- Резвов О.В.** **1028**
*НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ
ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ*
- Руснак О.А.** **1041**
*МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК
ВИБОРЧОГО ТА АДМІНІСТРАТИВНОГО ЦИКЛІВ У КОНТЕКСТІ
ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ*
- Ситник Г.П., Гура В.Л., Іванов С.А.** **1053**
*СВІТОГЛЯДНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕ-
ЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ*
- Тарнавський А.М., Чечетова Н.Ф.** **1071**
*ОЦІНКА ГОТОВНОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ ДО
ЦІФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНІВ*
- Цецик Я.П.** **1087**
*РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН У
ГРОМАДЯНСЬКОМУ СУПІЛЬСТВІ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ*
- Цибулько Ю. О.** **1096**
*МЕХАНІЗМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ
ГРОМАДАМИ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ*
- Чернецька Т.Ю.** **1108**
*ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗАВДЯКИ СИСТЕМАМ ШТУЧНОГО
ІНТЕЛЕКТУ*
- Янишин Р.І.** **1119**
*ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА
УКРАЇНИ*

УДК 352.71:323.48:332.14:338.1:320.2

[https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-2\(7\)-1096-1107](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-2(7)-1096-1107)

Цибулько Юрій Олександрович аспірант кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, <https://orcid.org/0009-0006-0689-3825>

МЕХАНІЗМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ УКРАЇНИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

Анотація. Досліджено механізми залучення інвестицій територіальними громадами України в умовах децентралізації, як інструмент підвищення інвестиційної привабливості. Процес децентралізації, який активно розпочався після прийняття реформ у 2014 році, надав громадам більшу автономію в управлінні фінансовими ресурсами та стимулював розвиток локальних економік. У рамках сучасної парадигми ДСРР, яка надає пріоритет стимулюванню самодостатності територіальних громад, розробка та впровадження ефективних механізмів залучення інвестицій виступають ключовими стратегічними інструментами для посилення загальної інвестиційної привабливості українських регіонів. Аналізуються сучасні інструменти залучення інвестицій, що є ключовими для економічного зростання громад, серед яких інвестиційні договори, публічно-приватне партнерство (ППП), міжнародні гранти та фінансові програми ЄС.

Особлива увага приділяється впливу децентралізації на здатність громад самостійно залучати інвестиції та розпоряджатися отриманими коштами для розвитку інфраструктури, підтримки малого та середнього бізнесу, а також реалізації соціальних проєктів. Окремо розглянуто проблеми, з якими стикаються громади під час залучення інвесторів, такі як недостатня прозорість процесів, корупційні ризики та брак досвіду у підготовці інвестиційних проєктів.

У статті представлено приклади успішних практик залучення інвестицій у різних регіонах України, зокрема в сфері відновлюваної енергетики, сільського господарства та туризму. Також розглянуто роль державних програм підтримки громад та їхній вплив на ефективність інвестиційних процесів.

Основні висновки дослідження підкреслюють важливість впровадження сучасних підходів до інвестиційного планування, розвитку інституційної спроможності громад та підвищення інвестиційної привабливості через забезпечення прозорості та створення сприятливого бізнес-клімату. Стаття також пропонує рекомендації щодо подальшого вдосконалення нормативно-

правової бази та інструментів підтримки громад у контексті залучення інвестицій.

Таким чином, дослідження спрямоване на покращення розуміння механізмів інвестування у територіальні громади України, що є важливим кроком для їхнього економічного розвитку в умовах децентралізації.

Ключові слова: держава, децентралізація, інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційні проекти, місцеве самоврядування, місцевий економічний розвиток, публічне управління, стратегічне планування, територіальні громади, фінансові механізми.

Tsybulko Yurii Oleksandrovykh graduate student of the Department of Management, Public Management and Administration of Dnipro State Agrarian and Economic University, <https://orcid.org/0009-0006-0689-3825>

MECHANISMS FOR ATTRACTING INVESTMENTS BY UKRAINIAN TERRITORIAL COMMUNITIES AS A TOOL FOR ENHANCING INVESTMENT ATTRACTIVENESS

Abstract. This study examines the mechanisms for attracting investments by Ukrainian territorial communities in the context of decentralization as an instrument for enhancing investment attractiveness. The decentralization process, which actively commenced following the adoption of reforms in 2014, has granted communities greater autonomy in managing financial resources and stimulated the development of local economies. Within the framework of the modern SSRD paradigm—prioritizing the promotion of self-sufficiency among territorial communities—the development and implementation of effective investment attraction mechanisms emerge as key strategic instruments for enhancing the overall investment appeal of Ukrainian regions. Contemporary tools for attracting investments, crucial for the economic growth of communities, are analyzed, including investment contracts, public-private partnerships (PPPs), international grants, and EU financial programs.

Particular attention is paid to the impact of decentralisation on the ability of communities to attract investment and manage the funds received to develop infrastructure, support small and medium-sized businesses, and implement social projects. The article also discusses the challenges faced by communities in attracting investors, such as lack of transparency of processes, corruption risks, and lack of experience in preparing investment projects.

The article presents examples of successful investment attraction practices in different regions of Ukraine, including in the fields of renewable energy, agriculture, and tourism. The role of government programmes to support communities and their impact on the efficiency of investment processes is also discussed.

The main conclusions of the study emphasise the importance of introducing modern approaches to investment planning, developing the institutional capacity of communities and increasing investment attractiveness by ensuring transparency and creating a favourable business climate. The article also offers recommendations for further improvement of the regulatory framework and tools to support communities in attracting investment.

Thus, the study is aimed at improving the understanding of the mechanisms of investment in territorial communities of Ukraine, which is an important step for their economic development in the context of decentralisation.

Keywords: state, decentralization, investments, investment attractiveness, investment projects, local self-government, local economic development, public administration, strategic planning, territorial communities, financial mechanisms.

Постановка проблеми. В умовах децентралізації територіальним громадам надається широка автономія, що відкриває нові перспективи для стимулювання місцевого розвитку через активне залучення інвестицій. У контексті сучасної парадигми ДСРР [1], яка акцентує увагу на розвитку самодостатності територіальних громад, розробка та впровадження ефективних механізмів залучення інвестицій стають ключовими стратегічними інструментами для посилення загальної інвестиційної привабливості регіонів України.

Більшість територіальних громад України має обмежені можливості для створення привабливого інвестиційного клімату, що перешкоджає реалізації масштабних проєктів у сферах інфраструктури, енергетики, сільського господарства та туризму. Існує нагальна потреба у розробці більш ефективних механізмів, таких як публічно-приватне партнерство (ППП), інвестиційні договори та міжнародні гранти. Це допоможе громадам не лише залучити кошти для розвитку, а й забезпечити сталий економічний розвиток регіонів.

Попри значні потенційні можливості, більшість громад не застосовують в повному обсязі всі можливі механізми залучення інвестицій. І розгляду причин цього явища, рекомендацій з його подолання, буде присвячене це дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях залучення інвестицій територіальними громадами України в умовах децентралізації розглядається як важливий інструмент для економічного розвитку та підвищення добробуту населення. Перш за все, багато вчених відзначають, що реформа децентралізації суттєво розширила повноваження громад щодо управління фінансами, що дозволило їм самостійно залучати та використовувати інвестиції для місцевого розвитку. Проте, як підкреслює Н. Гнидюк, ефективність процесу децентралізації та успішність реформи місцевого самоврядування в Україні залежить від спроможності органів місцевого самоврядування здійснювати визначені законодавством повноваження та функції [2, с 4]

О. Федорчак та Г.Іщенко відзначає, що у сучасних умовах розвитку економіки України загальний обсяг залучених інвестицій характеризується нерівномірним розподілом між регіонами України. Більшість інвестицій надходять до столиці, а також в обласні центри, які у сукупності з прилеглими до них адміністративними районами отримують понад 90% іноземних інвестицій у регіон, тоді як віддалені від обласних центрів райони отримують в рази менші обсяги інвестицій. Зазначені проблеми потребують застосування нових інструментів залучення інвестицій у невеликі районні центри та громади [3].

П. Жук, З. Сірик відзначають, у контексті територіальних громад поняття їх інвестиційного потенціалу доцільно розглядати з погляду ресурсів і можливостей, які можуть бути мобілізованими для формування потоку інвестицій у створення та розвиток насамперед підприємств й інфраструктурних об'єктів комунальної власності (власності громади), а також підприємств інших форм власності, які здійснюватимуть виконання робіт і надання послуг на засадах публічно-приватного партнерства, забезпечуючи реалізацію повноважень і завдань територіальних громад як адміністративно-територіальних утворень у сфері комунального господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту, екологічної безпеки тощо [4, с. 18].

Г. Лещук відзначає, що громадам варто генерувати інформацію та користуватись усіма доступними інформаційними ресурсами, розповідати про життя людей, презентувати можливості та інвестиційні об'єкти і працювати над брендом території, що відповідно скоротить шлях до інвестора і зробить ОТГ впізнаваною в інформаційному полі, тобто використовувати увесь інструментарій територіального брендингу [5, с.70].

Загалом, наукові дослідження показують, що для ефективного залучення інвестицій територіальні громади повинні розвивати інституційну спроможність, удосконалювати правове регулювання та активно використовувати міжнародні фінансові інструменти.

Мета статті. Метою статті є комплексне дослідження механізмів залучення інвестицій територіальними громадами України в умовах децентралізації. Стаття ставить завдання вивчити сучасні інструменти, доступні громадам для залучення інвестицій, а також проаналізувати їхню ефективність. Особлива увага приділяється виявленню бар'єрів, які обмежують інвестиційну активність громад, і розробці рекомендацій щодо підвищення їх інституційної спроможності, прозорості процесів та використання міжнародних фінансових ресурсів.

Виклад основного матеріалу. Процес залучення інвестицій є критично важливим для розвитку територіальних громад, особливо в умовах децентралізації, коли громади отримують більше повноважень для управління місцевими ресурсами. Децентралізація в Україні розпочалася з реформи, що надала громадам автономію в ухваленні економічних рішень, однак для реалізації цих

можливостей громади повинні активно залучати інвестиції для розвитку інфраструктури та стимулювання економіки.

Основні засади залучення інвестицій територіальними громадами. Інвестиції є основою для економічного процвітання будь-якої громади, і саме реформа децентралізації відкрита для них ці можливості. Як відзначають у Всеукраїнській асоціації громад, «Реформа ... збільшила бюджети громад та стимулювала їхній розвиток. З початком повномасштабного вторгнення та хвилі міграції громади, особливо у прифронтових регіонах, зіткнулися зі зменшенням кількості мешканців, закриттям підприємств і, як наслідок, зменшенням надходжень до бюджетів. Тому фінансова підтримка з боку держави та міжнародних партнерів є критично важливою для відновлення громад» [6]. Варто зазначити, що зі збільшенням пошкоджень через ворожі обстріли, необхідність залучення інвестицій громадами по всій Україні буде лише продовжувати зростати.

Як зазначать в Асоціації міст України, територіальні громади будуть нести відповідальність за планування свого розвитку та бюджету, за економічний розвиток, залучення інвестицій та розвиток підприємництва [7, с. 5]. Тобто, завдяки реформі територіальні громади отримали не лише повноваження, а і обов'язки перед своїми мешканцями щодо достойного рівня економічного розвитку місцевості.

Відповідно, можна сказати, що однією з основних переваг для територіальних громад є можливість самостійно залучати інвесторів, укладати інвестиційні договори, впроваджувати інноваційні фінансові інструменти. Проте для цього громади повинні мати належну інституційну спроможність та розвинені механізми для роботи з інвесторами.

Водночас, щоб успішно використовувати нові можливості для залучення інвестицій, громади мають бути здатними застосовувати сучасні механізми фінансової підтримки та інвестування.

Складові успішного залучення інвестицій до територіальних громад. Залучення коштів до громади є складним процесом, адже кількість інвесторів та потенційних проектів є меншою за кількість громад, і відповідно, виникає конкуренція між різними громадами, районами та областями. Тому для створення інвестиційної привабливості мають бути прикладені зусилля. Зокрема, О.Федорчак та Г.Іщенко відзначають, що мінімальний набір інструментів залучення інвестицій повинен містити: розробку стратегії і програми залучення інвестицій, формування бренду території, розробку інвестиційного паспорту, формування галузевих оглядів та інвестиційних пропозицій, побудову дорожньої карти інвестора, створення та оновлення інвестиційного сайту, роботу в соціальних мережах, розробку інтерактивної інвестиційної карти, формування пакету для преси, участь у «дорожніх шоу», семінарах, конференціях, форумах і виставках, формування та оновлення бази даних потенційних інвесторів тощо [3].

Коли громада прагне залучити інвестора, вона має провести детальний аналіз власного інвестиційного потенціалу, визначити, наскільки вона є цікавою для потенційних інвесторів. Так, наприклад, С. Смерічевський та В. Сібрук запропонували модель оцінки привабливості території для інвестора “REGION”, у якій: R (resources) – наявність ресурсів на певній території; E (expenses) – оцінка витрат для ведення діяльності на цій території; G (governance) – особливості державного управління територією; I (infrastructure) – стан інфраструктури території; O (ownership advantages) – наявність переваг власності на цій території; N (nature) – оцінка стану екологічної ситуації території [8, с. 57-58].

Відповідно, для залучення інвесторів, громада має як володіти хоча б мінімальними інструментами залучення інвестицій, так і реально оцінювати власний потенціал, провівши детальний та незалежний аналіз.

Методи залучення інвестицій територіальними громадами. У процесі залучення інвестицій територіальні громади можуть використовувати кілька основних механізмів, серед яких ключовими є:

- Публічно-приватне партнерство (ППП). Це одна з найефективніших моделей співпраці між громадами та приватними інвесторами. PPP передбачає спільну реалізацію інвестиційних проєктів, де приватний інвестор надає фінансові ресурси, а громада забезпечує управління та підтримку на місцевому рівні [9, с. 59-60]. Переваги PPP полягають у можливості реалізації масштабних інфраструктурних проєктів, таких як будівництво доріг, лікарень, водопостачальних систем тощо. Однак для успішної реалізації PPP громади повинні мати належну інституційну спроможність та чітке стратегічне планування. Важливою є також прозорість процесів, що підвищує довіру інвесторів.

- Інвестиційні договори. Важливим механізмом залучення інвесторів є інвестиційні договори, що забезпечують чіткі правові рамки для реалізації проєктів. Інвестиційні договори дають змогу врегулювати умови співпраці між громадою та інвестором, визначивши права й обов'язки обох сторін. Це дозволяє забезпечити стабільність та передбачуваність інвестиційних процесів. Однак успішність цього механізму залежить від наявності зрозумілої правової бази та відсутності корупційних ризиків [10].

- Міжнародні гранти та фінансова підтримка. Іншим важливим джерелом фінансування для територіальних громад є міжнародні гранти та програми фінансової підтримки. Європейський Союз, Світовий банк та інші міжнародні організації надають гранти для реалізації соціальних та інфраструктурних проєктів у громадах [11]. Використання цих фінансових ресурсів дозволяє громадам отримувати доступ до інноваційних технологій, підвищувати рівень економічного розвитку та зменшувати залежність від державного бюджету. громади часто стикаються з проблемами підготовки конкурентоспроможних грантових заявок через брак досвіду та ресурсів.

Ці механізми дають змогу громадам забезпечити стабільний розвиток економіки, покращити інфраструктуру та створювати нові робочі місця, зменшуючи при цьому залежність від державного фінансування.

Приклади успішних практик залучення інвестицій у громадах України. В умовах децентралізації багато територіальних громад України вже впровадили інноваційні підходи до залучення інвестицій, використовуючи як національні, так і міжнародні ресурси. Вивчення таких успішних кейсів може бути корисним для інших громад, які лише починають будувати свою інвестиційну стратегію.

Одним із яскравих прикладів є громада Славутича. Міська рада створила комунальні підприємства «Агентство регіонального розвитку» та «Фонд підтримки підприємництва», які займаються комплексним відновленням міста та відродженням підприємницької активності [12]. Лише за 2023 рік Славутич залучив 420 мільйонів гривень іноземних інвестицій, що перевищило річний бюджет міста та свідчить про його величезний потенціал [12].

Ще одним прикладом є громада Тростянця, яка активно співпрацює з приватними інвесторами. Тростянець з 2009 по 2017 років залучив понад 200 млн доларів іноземних інвестицій у різних галузях. На ці гроші у місті побудовано кілька нових заводів, довкола яких утворився цілий житловий кластер [13]. І за підсумком: у 2005 році бюджет Тростянця становив лише 3 млн. грн., а у 2017, після об'єднання у територіальну громаду, тільки власних надходжень щонайменше 100 млн. грн. [13]. Як відзначає керівництво громади, у цьому велика заслуга інвесторів, які створили у нашому місті тисячі робочих місць [13]. Наприклад, у Тростянці є фабрика Mondelēz International, що від початку займала лише 3 га землі, але місто переконало інвесторів, що може надати їм 30 га землі, максимально зручні податкові умови і максимальну взаємодію у вирішенні будь-яких питань [14]. Всі дозволи, процедури робили за три дні, а не за місяць, перевели у місто філіал митниці, щоб вся експортна продукція оформлювалась на місці [14]. Підприємство почало активно інвестуватися: за останні роки – близько 200 млн. доларів інвестицій, і сьогодні вже вдалося перевищити обсяг виробництва, який був до початку війни [14].

Бар'єри та виклики залучення інвестицій. Залучення інвестицій до територіальних громад України в умовах децентралізації стикається з численними бар'єрами та викликами.

Одним з найбільш поширених є недостатня прозорість інвестиційних процесів, що часто викликає недовіру серед потенційних інвесторів. За даними досліджень, громади часто не мають чітко визначених процедур для залучення інвестицій, що створює невизначеність для бізнесу та іноземних інвесторів. Прозорість і відкритість процесів є критично важливими для підвищення довіри з боку інвесторів і залучення нових проектів.

Другим ключовим бар'єром є проблеми правового регулювання. Недосконала правова база, зокрема відсутність чітких механізмів регулювання інвестиційних договорів і публічно-приватного партнерства, стає суттєвим викликом для громад. Відсутність зрозумілих і надійних правових механізмів призводить до підвищених ризиків для інвесторів, які побоюються правової невизначеності та можливих конфліктів з органами влади. Це знижує інтерес міжнародних інвесторів до інвестування в українські громади.

Однією з найбільш поширених проблем є корупційні ризики, що залишаються значною перешкодою для залучення інвестицій. Корупція негативно впливає на процес прийняття рішень на місцевому рівні, зменшує прозорість і передбачуваність процесів, що, в свою чергу, відштовхує іноземних та вітчизняних інвесторів. За даними досліджень, боротьба з корупцією та підвищення ефективності місцевого управління є пріоритетними завданнями для успішного залучення інвестицій.

Іншим викликом є брак досвіду та знань серед місцевих кадрів, які відповідають за залучення інвестицій. В багатьох громадах відсутні спеціалісти, здатні професійно підготувати інвестиційні проекти, написати грантові заявки чи залучити міжнародних партнерів. Це призводить до низької якості підготовки інвестиційних пропозицій та обмежує можливості громад у конкуренції за інвестиційні ресурси на національному та міжнародному рівнях.

Також серед викликів виділяється недостатнє стратегічне планування. Громади часто не мають чітко розроблених довгострокових стратегій розвитку, що заважає їм ефективно використовувати залучені інвестиції та планувати майбутній розвиток. Відсутність стратегічного бачення розвитку громад призводить до короткострокових інвестиційних рішень, які не завжди відповідають потребам сталого розвитку.

Рекомендації щодо покращення механізмів залучення інвестицій. Для підвищення ефективності залучення інвестицій територіальними громадами України в умовах децентралізації необхідно впровадити низку рекомендацій, спрямованих на вдосконалення правових, адміністративних та управлінських аспектів. Важливими кроками є:

- Розробка стратегій розвитку громад. Чітке стратегічне планування є важливим елементом для залучення інвесторів. Кожна громада повинна мати довгострокову стратегію розвитку, яка визначає пріоритетні напрямки економічного зростання, необхідні інфраструктурні проекти та конкретні кроки для покращення інвестиційного клімату. Важливо, щоб ці стратегії базувалися на ґрунтовному аналізі місцевих можливостей та ресурсів, зокрема враховували потреби населення та економічний потенціал регіону.

- Посилення прозорості процесів та підзвітності. Забезпечення прозорих процедур під час залучення інвестицій, відкритий доступ до інформації про інвестиційні проекти та прозорі тендерні процеси сприяють підвищенню

довіри інвесторів. Важливим є використання інформаційних технологій для публікації інформації про інвестиційні можливості громади, відкриті тендери та результати реалізованих проєктів. Це допоможе знизити рівень корупційних ризиків і підвищити довіру з боку інвесторів.

- Розвиток інституційної спроможності. Для залучення інвестицій необхідно посилювати інституційну спроможність громад. Це включає підготовку фахівців, які можуть ефективно працювати з інвесторами, укласти договори, готувати проєкти та грантові заявки. Важливо, щоб громади активно співпрацювали з державними та міжнародними організаціями для підвищення професійного рівня місцевих кадрів.

- Покращення правової бази. Необхідно удосконалити нормативно-правову базу щодо інвестиційної діяльності на місцевому рівні. Зокрема, важливо спростити процедури укладання інвестиційних договорів, ввести чіткі правила щодо публічно-приватного партнерства та забезпечити механізми захисту прав інвесторів. Створення стабільних та зрозумілих умов для інвестицій підвищить інтерес до українських громад з боку іноземних та вітчизняних інвесторів.

- Активація міжнародної співпраці. Міжнародні гранти та програми підтримки, зокрема Європейського Союзу та Світового банку, можуть значно підвищити фінансові можливості громад. Важливо, щоб місцеві органи влади були обізнані про можливості залучення таких ресурсів та вміли підготувати конкурентоспроможні проєкти. Співпраця з міжнародними партнерами також дозволить залучити нові технології та інновації для місцевого розвитку.

- Розширення партнерства із приватним сектором. Публічно-приватне партнерство (ППП) є одним із найбільш ефективних інструментів для реалізації великих інфраструктурних проєктів. Для підвищення ефективності PPP громади повинні активно працювати над пошуком партнерів та пропонувати інвесторам проєкти, що мають високий потенціал економічної віддачі. Важливо забезпечити правову стабільність та чіткі правила для PPP, що допоможе уникнути ризиків та конфліктів.

- Запровадження інноваційних фінансових інструментів. Використання новітніх фінансових механізмів, таких як муніципальні облигації або краудфандинг, може стати ефективним способом залучення додаткових ресурсів для реалізації інвестиційних проєктів. Муніципальні облигації дозволяють громаді залучати кошти на довгострокові інфраструктурні проєкти з меншим ризиком для інвесторів, тоді як краудфандинг може стати альтернативним джерелом фінансування для менш масштабних проєктів.

- Розробка інвестиційного паспорта громади є важливою складовою успішного економічного розвитку, адже він дає змогу систематично представити інвестиційні можливості, продемонструвати конкурентні переваги та створити сприятливі умови для залучення коштів і бізнесів. Водночас співпраця з місцевими та регіональними агенціями розвитку допомогла б

поширювати інформацію про наявну інфраструктуру, ресурси та потенційні проєкти серед зацікавлених інвесторів, а також координувати зусилля для ефективного використання матеріально-технічної бази.

Висновки. Підсумовуючи дослідження, можна зробити кілька ключових висновків щодо залучення інвестицій територіальними громадами України в умовах децентралізації. По-перше, ефективне інвестування залежить від розвитку інституційної спроможності громад. Підготовка фахівців, стратегічне планування та прозорість інвестиційних процесів є критичними для підвищення інвестиційної привабливості громад.

По-друге, важливими інструментами залучення інвестицій є публічно-приватне партнерство (ППП) та використання міжнародних фінансових програм. PPP дозволяє реалізовувати великі інфраструктурні проєкти, тоді як міжнародні гранти можуть зменшити навантаження на місцеві бюджети. Проте громади потребують кращої обізнаності про доступні ресурси та належної підготовки інвестиційних пропозицій.

Прозорість процесів залучення інвестицій і вдосконалення правової бази також є ключовими аспектами для підвищення рівня довіри інвесторів. Громади повинні забезпечити відкритість своїх дій, що сприятиме зниженню корупційних ризиків.

Завдяки запровадженню інноваційних фінансових інструментів, таких як муніципальні облігації або краудфандинг, громади можуть залучати додаткові ресурси для реалізації проєктів. Це створює нові можливості для розвитку локальної інфраструктури та стимулювання економічного зростання.

Отже, для успішного залучення інвестицій громади повинні розвивати свою інституційну спроможність, активно використовувати фінансові інструменти та міжнародні програми, покращувати правову базу та забезпечувати прозорість процесів.

Література:

1. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України; Стратегія від 05.08.2020 № 695 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-%D0%BF>

2. Гнидюк Н. Підходи до формування ефективних організаційних структур для об'єднаних територіальних громад. Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE). Київ. 2019. 28 с. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/474/7.10.19.pdf>

3. Федорчак О., Іщенко Г. Маркетингові інструменти залучення інвестицій у територіальні громади. Маркетингові інструменти залучення інвестицій у територіальні громади. 2020. Випуск 1(25). 20 с. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/dg/vsi-vypusky/vypusk-125-2020/marketyngovi-instrumenty-zaluchennya-investyciy-u-terytorialni>

4. Жук П., Сірик З. Інвестиційний потенціал територіальних громад: суть поняття та питання управління. Регіональна економіка. 2017. №2. С. 16-22. URL: https://re.gov.ua/re201702/re201702_016_ZhukPV,SirykZO.pdf

5. Лещук Г.В. Континуум залучення інвестицій у розвиток об'єднаних територіальних громад. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2019. Вип. 6.1-2 (56). С. 67-72. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2019/56_2_2019/13.pdf

6. Відновлення регіонів України: Результати опитування громад. 2024. URL: <https://communities.org.ua/novyny/vidnovlennya-regioniv-ukrayiny-rezultaty-opytuvannya-gromad/>

7. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. Київ. ТОВ «Підприємство «Ві ен ей». 2015. 256 с. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/1plangrweb.pdf>

8. Смерічевський С. Ф., Сібрук В. Л. Стратегічні аспекти маркетингу територій в умовах децентралізації управління України. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 26(2). С. 55-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bSES_2018_26%282%29__13

9. Нестор О. Публічно-приватне партнерство: сутність, особливості та проблеми розвитку на тлі пандемії COVID-19. В кн. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України : 2021. Вип. 148 (2) (с. 58-68). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-2-8>.

10. Павлова М. Формування моделі ефективного залучення міжнародних інвестицій для розвитку територіальних громад в Україні. Економіка та суспільство. 2024 № 63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-114>
<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4174>

11. Казюк Я., Венцель В., Герасимчук І. Оцінка фінансової спроможності територіальних громад за підсумками 2023 року. 02.04.2024. URL: <https://decentralization.ua/news/17881>.

12. Белич Л., Кіреєв М. Славутич і ВПО: з міста енергетиків у місто підприємців. <https://dif.org.ua/article/slavutich-i-vpo-z-mista-energetikiv-u-misto-pidpriemtsiv>

13. 10 кроків для знаходження інвесторів – досвід Тростянецького міського голови. 06.12.2017. URL: <https://decentralization.ua/news/7755>

14. Тростянецька громада. Флагман реформи децентралізації в Україні, яка відповідає критеріям успішної, безпечної та ефективно керованої громади. 2024. URL: <https://uastrat.com/politicalanalysis/publications-analysis/trostryaneczka-gromada-flagman-reformy-decentralizacziyi-v-ukrayini-yaka-vidpovidaye-kryteriyam-uspishnoyi-bezpechnoyi-ta-efektyvno-kerovanoyi-gromady/>

References:

1. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na 2021-2027 roky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Stratehiia vid 05.08.2020 № 695 // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/695-2020-%D0%BF> [in Ukrainian].

2. Hnydiuk N. Pidkhody do formuvannia efektyvnykh orhanizatsiinykh struktur dlia ob'iednanykh terytorialnykh hromad. Prohrama USAID «Detsentralizatsiia prynosyt krashchi rezultaty ta efektyvnist» (DOBRE). Kyiv. 2019. 28 s. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/474/7.10.19.pdf> [in Ukrainian].

3. Fedorchak O., Ishchenko H. Marketynhovi instrumenty zaluchennia investytsii u terytorialni hromady. Marketynhovi instrumenty zaluchennia investytsii u terytorialni hromady. 2020. Vypusk 1(25). 20 s. URL: <https://science.lpnu.ua/uk/dg/vsi-vypusky/vypusk-125-2020/marketynhovi-instrumenty-zaluchennya-investytsiy-u-terytorialni> [in Ukrainian].

4. Zhuk P., Siryk Z. Investytsiinyi potentsial terytorialnykh hromad: sut poniattia ta pytannia upravlinnia. Rehionalna ekonomika. 2017. №2. S. 16-22. URL: https://re.gov.ua/re201702/re201702_016_ZhukPV,SirykZO.pdf [in Ukrainian].

5. Leshchuk H.V. Kontynuum zaluchennia investytsii u rozvytok ob'iednanykh terytorialnykh hromad. Naukovo-vyrobnychiy zhurnal «Biznes-nahihator». 2019. Vyp. 6.1-2 (56). S. 67-72. URL: http://www.business-navigator.ks.ua/journals/2019/56_2_2019/13.pdf [in Ukrainian].

6. Vidnovlennia rehioniv Ukrainy: Rezultaty opytuvannia hromad. 2024. URL: <https://communities.org.ua/novyny/vidnovlennya-regioniv-ukrayiny-rezultaty-opytuvannya-gromad/> [in Ukrainian].
7. Vasylichenko H., Parasiuk I., Yeremenko N. Planuvannia rozvytku terytorialnykh hromad. Navchalnyi posibnyk dlia posadovykh osib mistsevoho samovriaduvannia. Asotsiatsiia mist Ukrainy. Kyiv. TOV «Pidpriemstvo «Vi en ei». 2015. 256 s. URL: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/1plangrweb.pdf> [in Ukrainian].
8. Smerichevskiy S. F., Sibruk V. L. Stratehichni aspekty marketynhu terytorii v umovakh detsentralizatsii upravlinnia Ukrainy. Prychornomorski ekonomichni studii. 2018. Vyp. 26(2). S. 55-59. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2018_26%282%29__13 [in Ukrainian].
9. Nestor O. Publichno-pryvatne partnerstvo: sutnist, osoblyvosti ta problemy rozvytku na tli pandemii COVID-19. V kn. Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy : 2021. Vyp. 148 (2) (s. 58-68). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-2-8> [in Ukrainian].
10. Pavlova M. Formuvannia modeli efektyvnoho zaluchennia mizhnarodnykh investytsii dlia rozvytku terytorialnykh hromad v Ukraini. Ekonomika ta suspilstvo. 2024 № 63. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-114> <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4174> [in Ukrainian].
11. Kaziuk Ya., Venttsel V., Herasymchuk I. Otsinka finansovoi spromozhnosti terytorialnykh hromad za pidsumkamy 2023 roku. 02.04.2024. URL: <https://decentralization.ua/news/17881> [in Ukrainian].
12. Bielych L., Kirieiev M. Slavutych i VPO: z mista enerhetykiv u misto pidpriemstiv. URL: <https://dif.org.ua/article/slavutich-i-vpo-z-mista-enerhetykiv-u-misto-pidpriemstiv> [in Ukrainian].
13. 10 krokiv dlia znakhodzhennia investoriv – dosvid Trostianetskoho miskoho holovy. 06.12.2017. URL: <https://decentralization.ua/news/7755> [in Ukrainian].
14. Trostianetska hromada. Flahman reformy detsentralizatsii v Ukraini, yaka vidpovidaie kryteriiam uspishnoi, bezpechnoi ta efektyvno kerovanoi hromady. 2024. URL: <https://uastrat.com/politicalanalysis/publications-analysis/trostryaneczka-gromada-flagman-reformy-deczentralizacziyi-v-ukrayini-yaka-vidpovidaye-kryteriyam-uspishnoyi-bezpechnoyi-ta-efektyvno-kerovanoyi-gromady/> [in Ukrainian].